

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2024

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV

HOME
GARDENER

1819 2025

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2024

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV

Obsah

 SLOVO ÚVODEM	4
 VYBRANÉ UDÁLOSTI A AKTIVITY ROKU	5
 Patrimonium pro futuro	6
 Po stopách šlechtických rodů – Habsburkové	11
 Hradozámecká noc	14
 Výjimečné dny a události návštěvnické sezony	16
 VÝSTUPY ODBORNÝCH ČINNOSTÍ	19
 Mezinárodní spolupráce	20
 Památky s mezinárodním statusem	23
 Konference	25
 Vědecko-výzkumná činnost	28
 Metodická činnost NPÚ / Metodická centra	33
 Archeologické výzkumy	38
 Z činnosti garantů a specialistů	41
 Další vybrané aktivity z památkové péče	52
 PÉČE O PAMÁTKOVÉ OBJEKTY VE SPRÁVĚ NPÚ	54
 Vyhodnocení návštěvnické sezony	55
 Vybrané obnovy památek, restaurování	57
 Nové interiérové instalace a výstavy	63
 PUBLIKAČNÍ ČINNOST	67
 VZDĚLÁVÁNÍ, EDUKACE, POPULARIZACE	75
 PŘEHLED PRACOVIŠŤ NPÚ	82
 PŘEHLEDOVÁ ČÁST	85
 O Národním památkovém ústavu	86
 Hospodaření	93
 Projekty financované z evropských zdrojů	104
 Obnovy památek z programu SMVS	106
 Projekty z neinvestiční dotace pro světové dědictví UNESCO	107
 Finanční prostředky NPÚ alokované na záchranné archeologické výzkumy	108
 Vědecko-výzkumná činnost	110
 Přehled publikační činnosti	114
 Souhrnné přehledy	116

VYBRANÉ UDÁLOSTI A AKTIVITY ROKU

Ceny Patrimonium pro futuro (Dědictví pro budoucnost) vyhlašuje od roku 2014 Národní památkový ústav jako příspěvková organizace Ministerstva kultury pověřená záchranou a rozvíjením hodnot památkového fondu v České republice. Oceněné příběhy i osobnosti jsou dokladem vůle, odhodlání, ale i času, které jsou památkám věnovány.

Vítězové prestižního ocenění obdrželi na ceremoniálu v přímém přenosu České televize skleněnou sošku symbolizující pomocnou ruku památkové péče, kterou navrhl akademický sochař Kurt Gebauer a zhotovila ji firma Lasvit.

Restaurování památky

Ocenění získalo **restaurování starého hřbitova v Kamenickém Šenově**. Hřbitov obklopoval nynější kostel Narození sv. Jana Křtitele, postavený v letech 1715 až 1718, původně ze všech stran. V současné době přiléhá pouze k severní straně kostela s 51 náhrobky z let 1767 až 1910. Jde o figurální a architektonicky koncipovaná díla významných kameníků a sochařů – např. Josefa a Emanuela Maxe, Leopolda Zimmera, Franze Neusara nebo Josefa Seicheho.

Náhrobky jsou převážně z pískovce, doplněné mramorem, trachytem, břidlicí a kovovými nebo porcelánovými prvky. Před restaurováním se nacházely v havarijním stavu. Restaurování, které probíhá již od roku 2007, je v takovém rozsahu na území Libereckého kraje naprosto výjimečné.

Obnova památky, cena veřejnosti *Památky děkují*

Dvě ocenění získala **obnova jízďárny ve Světcích**. Záchrana historické jízďárny, které v minulosti hrozila demolice, trvala přes dvacet let. Mimořádná památka ve stylu romantismu se svými impozantními rozměry představuje druhou největší stavbu tohoto

druhu v Evropě. Podle plánu stavitele Adama Haberzettla byla dokončena v roce 1860. Stavba má mimořádnou konstrukci a pozoruhodnou dekorativní výzdobu. Díky rozhodnutí města Tachov se tato unikátní památka zachránila a dnes ji může obdivovat široká veřejnost.

VÝSTUPY ODBORNÝCH ČINNOSTÍ

ODEV VRCHOLNÉHO
STŘEDOVĚKU:
OD HMOTNÝCH PRAMENŮ K REKONSTRUKCI
VERONIKA PILNÁ

Odborná kniha (B)

Oděv vrcholného středověku. Od hmotných pramenů k rekonstrukci

Autor: Veronika Pilná

Dedikace: Výsledek vznikl v rámci vědecko-výzkumné činnosti NPÚ financované z institucionální podpory MK ČR na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace (IP DKRVO).

Obálka knihy

Experimentální ručně šitý oděv podle historických stříhů

Historický oděv byl dosud představován z pohledu uměleckohistorického, historického nebo méně často archeologického. Publikace se zaměřuje na samotnou fyzickou podstatu oblékání našich předků a přibližuje problematiku jejich provedení. Kniha popisuje jednotlivé materiály uplatňované na oděvu, včetně těch z dnešního pohledu méně obvyklých, dále jednotlivé způsoby sešívání, používané stehy a švy. Podrobně se věnuje proměnám stříhové konstrukce a sleduje tak vývoj evropského oděvu od volných netvarovaných kusů až po individuálně krejčovsky pojedené kusy sledující a někdy i upravující tvar postavy. V rámci obrazového doprovodu jsou připojeny také experimentálně provedené ukázky, které dokládají možnost rekonstrukce daných příkladů např. pro edukační aktivity či výstavní projekty.

Odborná kniha (B)

Průmyslové dědictví. Nová huť v Ostravě-Kunčicích

Autoři: Miloš Matěj, Ludvík Tejzr, Irena Korbelářová, Jan Počta

Dedikace: Výsledek vznikl v rámci vědecko-výzkumné činnosti NPÚ financované z institucionální podpory MK ČR na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace (IP DKRVO).

Obálka knihy

Kunčice, Nová huť, koksovna

Kniha vyšla i v anglickojazyčné verzi Industrial Heritage. The New Metalworks in Ostrava-Kunčice

Kniha představuje historický a technický vývoj jednoho z nejvýznamnějších hutních podniků ostravské aglomerace, který byl v průběhu 40. a 50. let 20. století budován jako pobočný, tzv. Jižní závod Vítkovických železáren a který od roku 1952 pracoval samostatně pod názvem Nová huť Klementa Gottwalda (se zkratkou NHKG), později pouze Nová huť, současně Liberty Ostrava.

Publikace je rozdělena do tří hlavních kapitol: Historické souvislosti, Historický vývoj jednotlivých provozů a Technologie výroby a technologický tok.

Z ČINNOSTI GARANTŮ A SPECIALISTŮ

Němčice (okr. Domažlice), **kostel Nanebevzetí Panny Marie**, restaurování varhan

Barokní nástroj vytvořila varhanářská dílna Johanna Leopolda Burkhardta roku 1717 původně pro přeštický kostel Nanebevzetí Panny Marie. Zde na něj hrál a komponoval Jakub Jan Ryba. V letech 1839–1840 jej nahradily nové varhany, a původní nástroj tak putoval do stejnojmenného kostela v Němčicích, kde jej tvůrce nových přeštických varhan Ferdinand Guth přestavěl. Restaurování, o němž se zasloužil Spolek pro záchranu němčických varhan, provedla v letech 2020–2024 varhanářská dílna Dlabal-Mettler, s. r. o., ve spolupráci s restaurátorem polychromie varhanní skříně.

Němčice (okr. Strakonice), **zámecký park**, záchrana gloriety

Vlastníkovi byl zámek s hospodářským dvorem a zámeckým parkem navrácen po desetiletích chátření. Vyhlídkový pavilon (gloriet), nedílná součást kompozice zámeckého parku, se nacházel v torzálním stavu – bez střechy, bez výplní otvorů, jeho obvodové zdivo i nástupní schodiště se rozpadalo, v přízemí byla staticky narušená klenba. Ve spolupráci s odbornými pracovníky NPÚ byly provedeny potřebné průzkumy a v letech 2022–2024 záchrana a revitalizace tohoto cenného objektu.

Pardubice, **Krajská knihovna v Pardubicích**, obnova fasád

Druhá etapa rozsáhlé obnovy fasád Krajské knihovny v Pardubicích, dokončená v srpnu 2024, představovala komplexní restaurátorský projekt mimořádného významu. Zahrnovala citlivou obnovu historicky cenných objektů: čp. 77, 78 a 79, každý z nich vyžadoval individuální přístup odpovídající jeho specifickým památkovým hodnotám. Čp. 77 prošlo obnovou malované fasády za využití nejmodernější nedestruktivní metody analýzy původních pigmentů a poživ. Jádrem obnovy čp. 78 bylo restaurování unikátní štukové výzdoby. V případě čp. 79 byla realizována obnova barevnosti fasády založená na detailní sondáži.

Plzeň, **Valdštejnský (Scriboniovský) dům čp. 105**, obnova průčelí

Jedná se o původně renesanční objekt, barokně přestavěný Jakubem Augustonem, jenž je rovněž autorem hlavního portálu. Dům patřil básníkovi Kašparu Kropáčovi z Kozince, později Scriboniům, na přelomu let 1633–1634 zde bydlel Albrecht z Valdštejna před svou osudnou cestou do Chebu. V letech 2023–2024 proběhla obnova uličního průčelí domu za spolupráce restaurátora, který prokázal existenci fragmentů renesančních omítek, jež byly odborně zajištěny. Restaurátor se dále podílel na obnově a konzervaci zdobných reliéfů a kamenných prvků hlavní fasády (portál nebyl do obnovy průčelí zahrnut).

Praha 1-Nové Město, **palác Silva-Tarouca (Piccolomini)**, dnes Savarin, obnova

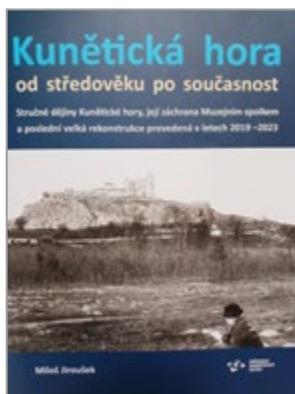
Na konci roku byla dokončena hlavní část rekonstrukce barokního paláce Silva-Tarouca v ulici Na Příkopě pro investora firmu Crestyl, a. s. Restaurovány byly všechny fasády i průjezdy, včetně statického zajištění sloupů uličního průjezdu. Degradované kamenné sochy na atice od Ignáce Františka Platzerů byly nahrazeny kopiemi. Interiéru dominuje hlavní schodiště včetně sochařské a štukové dekorace a restaurovaná nástropní malba od Jana Petra Molitora. Uliční sály piana nobile byly obnoveny včetně znovuobjevené intarzované podlahy, dveří a lustrů. Náročným procesem bylo vybudování nové vzduchotechniky a vytápění. Z původních zařízení se dodnes dochoval po restaurování krb a kachlová kamna. Jsou dokončovány palácové interiéry, v pianu nobile byla otevřena expozice díla Alfonse Muchy.

Praha 1-Nové Město, **Grandhotel Evropa, dnes W Prague**, obnova

Od roku 2016 probíhala náročná restaurátorská obnova Grandhotelu Evropa na Václavském náměstí s cílem vytvořit nový luxusní moderní pětihvězdičkový hotel řetězce Marriott. Rekonstruována byla uliční fasáda spolu s klíčovými interiérovými prostory secesní kavárny, Francouzské restaurace, pivnice, dvorany a pečlivě vybraných historizujících pokojů. Klenotem hotelu a jeho interiéru je pečlivě restaurovaná secesní kavárna, kde největším úskalím byla instalace moderních prvků technického zajištění bezpečnosti stavby, aby byly co nejméně viditelné. Kavárna má bohatou původní i rekonstruovanou výbavu dle dobové dokumentace a nálezů *in situ*.

Kunětická hora od středověku po současnost.

Stručné dějiny Kunětické hory, její záchrana Muzejním spolkem a poslední velká rekonstrukce provedená v letech 2019–2023

Miloš Jiroušek

S dokončením 2. etapy projektu IROP ITI byla tato publikace vydaná v roce 2021 aktualizována. Rozšířeny byly kapitoly zaměřené na historii místa, rekonstrukci v první polovině 20. století a nově provedené opravy a úpravy celého hradního areálu. Kromě obnovy hradního paláce došlo k úpravě povrchů palácového nádvoří, obnově historických omítek jižního křídla a restaurování kamenických prvků. V severním palácovém křídle byla vytvořena dřevěná konstrukce v úrovni prvního patra s navazujícím ochozem ve druhém patře bývalého královského sálu. Revitalizován byl i přírodní amfiteátr v podhradí.

978-80-909141-6-2

Územní památková správa na Sychrově

Lékařská literatura v zámeckých knihovnách

Pavel Hájek, Petra Jadlovská, Petr Mašek, Barbora Nebeská, Jan Prchal, Jiří Žahour

V rámci projektu NAKI III Kořeny a plody evropské vědy připravilo pracoviště ve spolupráci s Národním muzeem kritický katalog a výstavu, která proběhla v roce 2024 na státním zámku Kynžvart. Katalog prezentuje vývoj lékařských věd od 16. do 19. století prostřednictvím unikátních tisků dochovaných ve velkých encyklopedických zámeckých knihovnách ČR nebo v lékařských šlechtických knihovnách. Publikace je členěná podle hlavních lékařských oborů (anatomie, chirurgie, stomatologie, porodnictví, sexuologie, neurologie, psychiatrie atd.) i oborů příbuzných (např. balneologie).

ISBN 978-80-88446-08-8

Územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích

Metodika pro přípravu monitorovacích zpráv o památkách světového dědictví

Věra Kučová, Petra Kroupová, Lucie Křížová, Lucie Lollková

Po elektronické verzi z roku 2023 bylo připraveno druhé, tištěné vydání metodické publikace, jejímž hlavním cílem je poskytnout návod na zpracování monitorovací zprávy o stavu památky světového dědictví a souhrnné monitorovací zprávy za všechny památky celkově s dalšími generalizovanými informacemi. Hlavní část metodiky tvoří osnova monitorovacích zpráv, která novou strukturu doplňuje metodickými pokyny a doporučeními pro všechny kapitoly a podkapitoly.

ISBN 978-80-7480-204-1

Generální ředitelství

Oděv vrcholného středověku: od hmotných pramenů k rekonstrukci

Veronika Pilná

Publikace se zaměřuje na samotnou fyzickou podstatu oblékání našich předků a přibližuje problematiku jeho provedení. Popisuje jednotlivé materiály uplatňované na oděvu, jednotlivé způsoby sešívání, používané stehy a švy. Podrobně se věnuje proměnám střihové konstrukce a sleduje tak vývoj evropského oděvu. V rámci obrazového doprovodu jsou připojeny experimentálně provedené ukázky např. pro edukační aktivity či výstavní projekty.

ISBN 978-80-85035-63-6

Územní odborné pracoviště v Plzni

Roubený dům na Rokycansku

Alena Aubrechtová, Karel Foud, Tomáš Karel, Stanislav Plešmíd

Kritický katalog stejnojmenné výstavy se věnuje souboru roubených staveb Rokycanska. Přibližuje vývoj historického stavebního fondu oblasti i samotné dějiny regionu a věnuje se představení dochované dokumentace. Charakterizován je roubený stavební fond a jednotlivé části staveb. Nejobsažnější je katalogizační část publikace. Popisy jsou doplněny soudobou i archivní fotodokumentací, náčrtý a výkresy.

ISBN 978-80-85035-64-3

Územní odborné pracoviště v Plzni

Strojní cihelna v Boubíně, kulturní památka

Stanislav Plešmíd, David Tuma

Drobná populárně-naučná publikace se věnuje historii a popisu bývalé strojní cihelny v Boubíně. Jádrem a dominantou celého areálu je objekt dvoukomorové žárové pece s komínem. V její blízkosti stojí lisovna a otevřené kolny. Na okraji hliniště byly objeveny úseky úzkorozchodné dráhy pro překlápěcí vozíky, před ústím lisu se nalézá šikmý výtah. Dochována je část strojního vybavení, zbytky nářadí a starých forem. Komplexně dochované cihlářské pracoviště představuje mimořádnou vzácnost.

ISBN 978-80-85035-65-0

Územní odborné pracoviště v Plzni

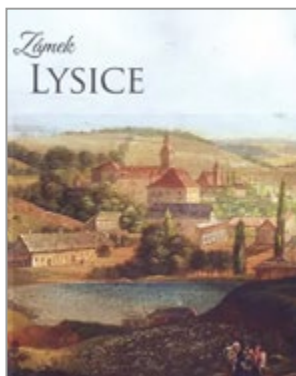
Vila Stiassni

Kateřina Konečná

Publikace představuje jednu z nejvýznamnějších vil meziválečného Brna, která je součástí prestižního seznamu Iconic Houses – světových ikonických domů 20. století. Vilu navrhl architekt Ernst Wiesner pro rodinu židovského textilního továrníka Alfreda Stiassni. Kniha přibližuje osobnost architekta Wiesnera a jeho tvorbu, historii rodiny Stiassni i vývoj jejich podnikání. Detailně se věnuje interiéru vily, zahradě a poválečnému období, kdy objekt sloužil jako vládní vila. Publikace je doplněna bohatou obrazovou přílohou.

ISBN 978-80-908257-5-8

Územní památková správa v Kroměříži

Zámek Lysice

Michal Konečný

Publikace je druhým doplněným vydáním průvodce zámek Lysice. Publikace se věnuje jednomu z nejpůsobivějších moravských zámků, jehož barokní podoba vznikla na místě původní renesanční vodní tvrze a byla upravována ještě počátkem 19. století. Lysické interiéry vynikají bohatou výzdobou a jedinečným mobiliářem, který návštěvníkům přibližuje životní styl přední moravské hraběcí rodiny Dubských z Třebomyslic. Součástí prohlídkové nabídky je také návštěva unikátní zámecké zahrady s promenádní kolonádou a salou terrenou. Zahradní okruh zahrnuje rovněž oranžerii a historické zámecké zahradnictví z druhé poloviny 19. století.

ISBN 978-80-908257-4-1

Územní památková správa v Kroměříži

VZDĚLÁVÁNÍ, EDUKACE, POPULARIZACE

Územní odborná pracoviště pořádají celoročně v regionech aktivity pro odbornou i laickou veřejnost. Jedná se jak o odborné konference, setkání a výstavy, tak i popularizační komentované prohlídky, přednášky na témata spojená s dalšími projekty NPÚ, výtvarné soutěže pro děti nebo rozhlasový cyklus o sakrální architektuře. V této části představujeme výběr aktivit, do kterých bylo možné se v předchozím roce zapojit.

Informační panely ve Vojanových sadech

Ing. arch. Ondřej Šefců napsal a ilustroval historické texty pro osm informačních (vzdělávacích) panelů ve Vojanových sadech o místní přírodě a dějinách, které byly realizovány m. č. Praha 1 díky soukromým dárcům a slavnostně odhaleny 18. ledna 2024. Na vzniku cedulí spolupracovali historici, archeologové, památkáři, ornitologové, dendrologové a výtvarníci. Vyprávějí historii sadů od raného středověku přes 17. a 18. století, kdy byly jako klášterní zahrada užívány bosými karmelitkami, až do přeměny v krajinářský park v polovině 20. století. Návštěvníci se dočtou též mnohé o historii Malé Strany, jejích původních přírodních podmínkách a nahlédnou do tajů klášterních zahrad a jejich bohaté symboliky.

Územní odborné pracoviště v Praze

Vzdělávací programy v Českých Budějovicích a Českém Krumlově

NPÚ, ÚOP v Českých Budějovicích pravidelně nabízí dvakrát ročně žákům ZŠ a studentům SŠ vzdělávací programy v autentickém prostředí památkových objektů a zón. Na jaře v rámci Mezinárodního dne památek a na podzim v rámci Dnů evropského dědictví. Didaktických programů vedených odbornými lektory se účastní každý rok na tisíc žáků a studentů. V řadě škol se programy staly součástí školních vzdělávacích programů. Programy jsou realizovány ve spolupráci s městy České Budějovice a Český Krumlov. Blíže <https://www.npu.cz/cs/uop-ceske-budejovice/vzdelavani/pro-ms-zs-a-ss>

Územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích

Kurz Dokumentace a průzkumy historických krovů

Plzeňské pracoviště organizovalo 25. ročník odborného kurzu pod záštitou Sdružení pro stavebněhistorický průzkum, z. s., ÚOP v Plzni a Ústavu teoretické a aplikované mechaniky AV ČR, v. v. i., který se uskutečnil ve dnech 8.–13. září 2024 v Dobřívě. Účastníci kurzu měli tentokrát možnost navštívit oblast Rožmitálska a Plzeňska. Na seznamu byla pestrá škála stavebních památek od nejvýznamnějších objektů, mezi které patří katedrála sv. Bartoloměje v Plzni, kostel Narození Panny Marie ve Starém Plzenci, zámek v Nebílově, v Rožmitále pod Třemšínem nebo Mirošově, přes technické památky jako vodní hamr v Dobřívě nebo mlýn ve Starosedlském Hrádku až po památky tradičního lidového stavitelství, jakými jsou usedlost v Dobřívě čp. 5 nebo statek U Matoušů čp. 1 v Bolevci.

Územní odborné pracoviště v Plzni

Národní památkový ústav tvoří téměř dvě desítky pracovišť nacházejících se na území celé republiky. V předchozí části výroční zprávy jsme čtenáře seznámili s nejzajímavějšími událostmi roku 2024. Na následujících stranách přinášíme souhrnné přehledy o činnosti instituce.

Přehled pracovišť Národního památkového ústavu

Generální ředitelství

generální ředitelka:
Ing. arch. Naděžda Goryczková
Valdštejnské nám. 162/3
118 01 Praha 1 – Malá Strana
T: 257 010 111, E: sekretariat@npu.cz
www.npu.cz/cs/generalni-reditelstvi-npu ↗

Územní odborné pracoviště v Lokti

ředitelka: Mgr. Romana Riegerová
Kostelní 81/25, 357 33 Locket
T: 352 684 796, E: sekretariat.loket@npu.cz
www.npu.cz/cs/uop-loket ↗

Územní odborné pracoviště v Praze

ředitel: PhDr. Jaroslav Podliska, Ph.D.
Na Perštýně 356/12
110 00 Praha 1 – Staré Město
T: 234 653 111, E: sekretariat.praha@npu.cz
www.npu.cz/cs/uop-praha ↗

Územní odborné pracoviště v Ústí nad Labem

ředitel: Mgr. Lucie Radová (od 1. 7.)
Podmokelská 1/15, 400 07 Ústí nad Labem
T: 472 704 800, E: sekretariat.usti@npu.cz
www.npu.cz/cs/uop-usti-nad-labem ↗

Územní odborné pracoviště středních Čech

ředitel: Ing. Jan Žižka
Sabinova 373/5, 130 00 Praha 3 – Žižkov
T: 274 008 111, E: sekretariat.sc@npu.cz
www.npu.cz/cs/uop-stredni-cechy ↗

Územní odborné pracoviště v Liberci

ředitel: Mgr. Miloš Krčmář
Jablonecká 642/23, 460 01 Liberec
T: 485 222 411, E: sekretariat.liberec@npu.cz
www.npu.cz/cs/uop-liberec ↗

Územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích

ředitel: Ing. Daniel Šnejd, DiS.
Senovážné náměstí 6
370 21 České Budějovice
T: 387 312 140, E: sekretariat.cb@npu.cz
www.npu.cz/uopcb ↗

Územní odborné pracoviště v Josefově

ředitel: Ing. Jiří Balský
Okružní 418, 551 02 Jaroměř-Josefov
T: 491 509 539, E: sekretariat.josefov@npu.cz
www.npu.cz/cs/uop-josefov ↗

Územní odborné pracoviště v Plzni

ředitel: Mgr. Petr Sokol
Prešovská 7/171, 306 37 Plzeň
T: 377 360 911, E: sekretariat.plzen@npu.cz
www.npu.cz/cs/uop-plzen ↗

Územní odborné pracoviště v Pardubicích

ředitelka: Mgr. Naděžda Pemlová
Příhrádek 5, 531 16 Pardubice
T: 724 021 161, E: sekretariat.pardubice@npu.cz
www.npu.cz/cs/uop-pardubice ↗

PŘEHLEDOVÁ ČÁST

O NÁRODNÍM PAMÁTKOVÉM ÚSTAVU

Národní památkový ústav je odbornou a výzkumnou organizací státní památkové péče s celostátní působností. Je státní příspěvkovou organizací ve smyslu platného zákona o státní památkové péči (zák. č. 20/1987 Sb., ve znění pozdějších změn) řízenou Ministerstvem kultury („MK“).

NPÚ se po transformaci proběhlé k 1. lednu 2013 člení na následující organizační celky. Generální ředitelství v Praze („GnŘ“) řídí a metodicky vede celkovou činnost NPÚ a v rozsahu vymezeném zákonem, statutem a vnitřními předpisy přímo zajišťuje úkoly státní památkové péče. Územní odborná pracoviště („ÚOP“) v jednotlivých krajích zajišťují úkoly státní památkové péče v plném rozsahu daném zákonem ve své územní působnosti a dále poskytují odbornou a metodickou pomoc vlastníkům a správcům památek. Územní památkové správy („ÚPS“) v Ústí nad Labem, v Českých Budějovicích, na Sychrově a v Kroměříži zajišťují správu památek ve správě NPÚ.

Národní památkový ústav

Valdštejnské náměstí 162/3
118 01 Praha 1

zřízen Ministerstvem kultury
k 1. 1. 2003

IČO: 75032333

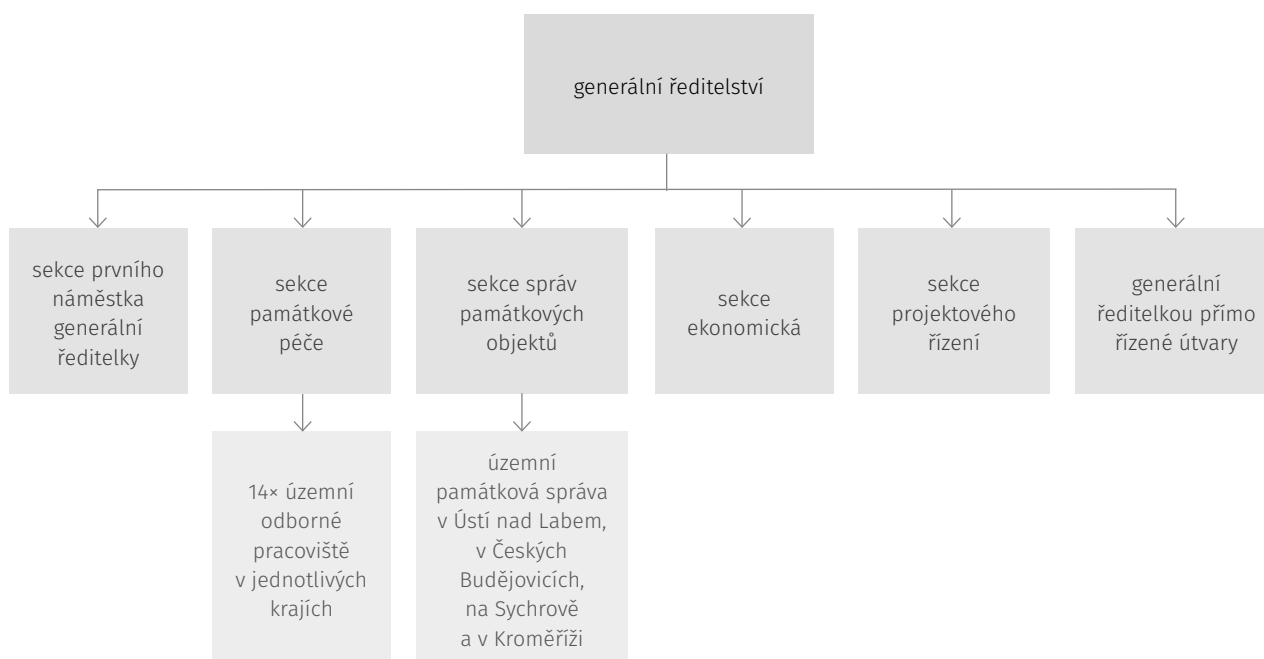
DIČ: CZ75032333

Kontakt

ústředna: 257 010 111

e-mail: epodatelna@npu.cz

www.npu.cz

Činnost NPÚ

Hlavní činnosti NPÚ lze rozdělit na dvě základní skupiny:

- výzkum a vývoj, jakož i odborné a metodické činnosti usměrňující péči o památky ve vlastnictví a správě jiných subjektů a o památkově chráněná území;
- péči o soubor zpřístupněných kulturních památek („KP“), zejména státních hradů („SH“) a zámků („SZ“), které jsou ve správě NPÚ.

Poradní orgány ředitelů pracovišť NPÚ

GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ

Vědecká rada generální ředitelky
Komise pro ochranu památkového fondu v oblasti železniční dopravy
Komise pro ochranu památkového fondu vzniklého ve 2. polovině 20. století
Komise generální ředitelky NPÚ pro vědu a výzkum
Komise pro hodnocení výzkumných (grantových) projektů
Pedagogická rada
Redakční rada časopisu Zprávy památkové péče
Redakční rada časopisu Památky
Komise pro nabývání předmětů movitého kulturního dědictví v NPÚ
Komise pro mobiliární fondy
Komise pro archeologii
Kolegium GR – pouze zaměstnanci NPÚ
Etická komise – pouze zaměstnanci NPÚ
Komise kastelánů – pouze zaměstnanci NPÚ
Ediční rada NPÚ
Ediční rada GnŘ – pouze zaměstnanci NPÚ

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVÍŠTĚ V PRAZE

Památková rada
Pražská archeologická komise
Regionální komise pro Ústřední seznam kulturních památek
Redakční rada Staleté Prahy a Ediční rada
Interní komise

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVÍŠTĚ STŘEDNÍCH ČECH V PRAZE

Památková rada
Ediční rada
Interní odborná komise
Regionální komise pro posuzování návrhů na prohlášení věci za kulturní památku
Krajská archeologická komise
Redakční rada časopisu Průzkumy památek
Redakční rada časopisu Památky středních Čech

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVÍŠTĚ V ČESKÝCH BUĎJOVICÍCH

Ediční rada
Interní komise
Komise pro posuzování žádostí o finanční podporu péče o kulturní památky v územní působnosti ÚOP
Krajská archeologická komise
Památková rada
Regionální komise pro Ústřední seznam kulturních památek

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVÍŠTĚ V PLZNI

Památková rada
Krajská archeologická komise
Regionální komise pro Ústřední seznam kulturních památek
Interní komise

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVÍŠTĚ V LOKTI

Památková rada
Regionální komise pro Ústřední seznam kulturních památek
Krajská archeologická komise
Interní komise

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVÍŠTĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

Krajská archeologická komise
Památková rada

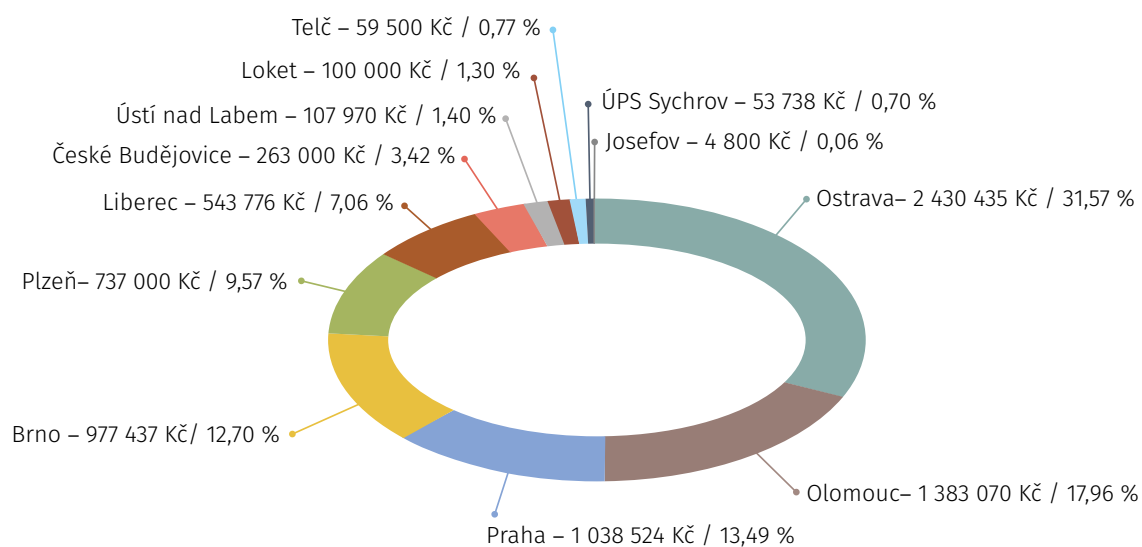
ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVÍŠTĚ V LIBERCI

Krajská archeologická komise
Regionální komise pro Ústřední seznam kulturních památek
Památková rada
Interní komise

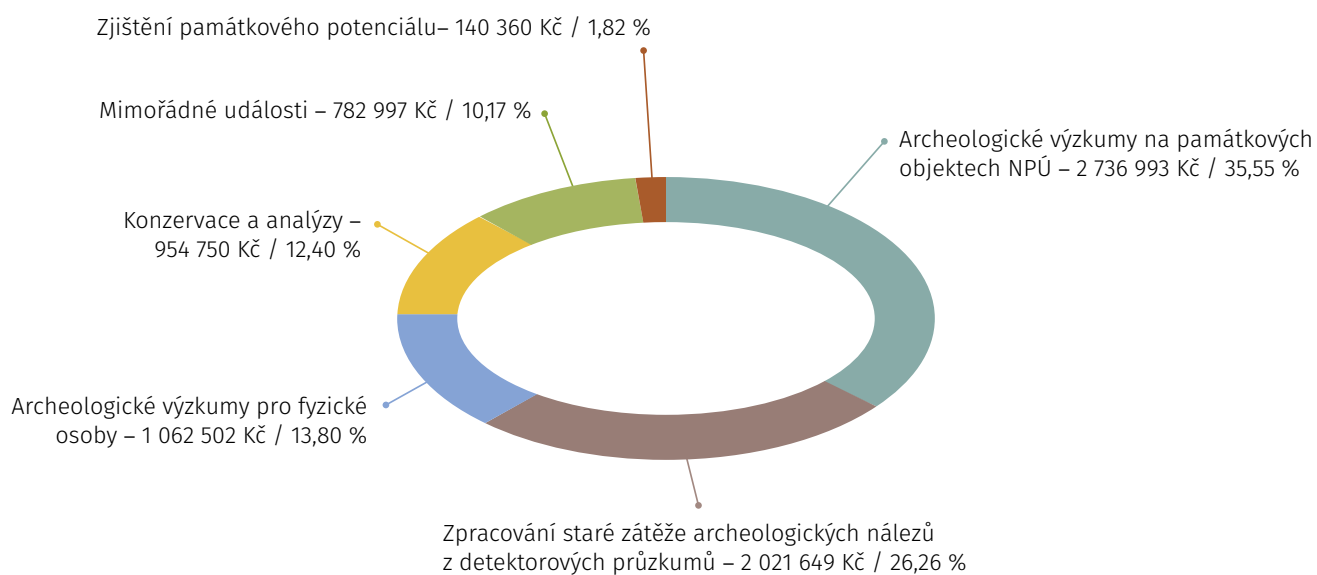
ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVÍŠTĚ V JOSEFOVĚ

Památková rada
Krajská archeologická komise
Interní komise
Regionální komise pro Ústřední seznam kulturních památek

Rozdělení prostředků dle územních pracovišť

Rozdělení prostředků dle účelu čerpání

Přehled publikací vydaných v roce 2024

GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ

Evropské principy kvality pro intervence financované EU s možným vlivem na kulturní dědictví

ISBN 978-80-7480-202-7 (elektronická verze)

ISBN 978-80-7480-199-0 (tištěná verze)

Metodika pro přípravu monitorovacích zpráv o památkách světového dědictví

Věra Kučová, Petra Kroupová, Lucie Křížová, Lucie Lollková

ISBN 978-80-7480-204-1, 64 s.

Od kroužkové košile k plátové zbroji

Pavel Macků

ISBN 978-80-7480211-9, 207 s.

Portrét stínu

Anežka Mikulcová

ISBN 978-807480-2065, 408 s.

PERIODIKA:

Památky, ročník 3/2024, 4 čísla

ISSN 2788-0435

Zprávy památkové péče, ročník 84/2024, 4 čísla

ISSN 1210-5538

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V PRAZE

PERIODIKA:

Staletá Praha, ročník XL/2024, 2 čísla

ISSN 0231-6056 (tištěné), E-ISSN 3029-5483 (online)

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ STŘEDNÍCH ČECH V PRAZE

PERIODIKA:

Památky středních Čech, 38. ročník, 2 čísla

ISSN 0862-1586

Průzkumy památek, 31. ročník, 2 čísla

ISSN 1212-1487

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Architektura 20. století v Českých Budějovicích

Jakub Drozda, Eva Erbanová, Michal Kurz,

Ondřej Tomášek

ISBN 978-80-88446-09-5, 16 s.

Lékařská literatura v zámeckých knihovnách

Pavel Hájek, Petra Jadlovská, Petr Mašek,

Barbora Nebeská, Jan Prchal, Jiří Žahour

ISBN 978-80-88446-08-8, 223 s.

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V PLZNI

Oděv vrcholného středověku: od hmotných pramenů k rekonstrukci

Veronika Pilná

ISBN 978-80-85035-63-6, 256 s.

Strojní cihelna v Boubíně, kulturní památka

Stanislav Plešmíd, David Tuma

ISBN 978-80-85035-65-0, 8 s.

Roubený dům na Rokycansku

Alena Aubrechtová, Karel Foud, Tomáš Karel,

Stanislav Plešmíd

ISBN 978-80-85035-64-3, 160 s.

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V ÚSTÍ NAD LABEM

PERIODIKA:

Monumentorum Custos – Časopis pro památky severozápadních Čech / 1–2.

ISSN 1803-781X

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V LIBERCI

PERIODIKA:

Fontes Nissae – Prameny Nisy, 2 čísla

ISSN 1213-5097

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V JOSEFOVĚ

Staré Buky. Kostel sv. Anny

Jiří Slavík

ISBN 978-80-88226-42-0, 12 s.

Vysočany. Vesnická památková zóna

Matěj Kubina, Jan Tluchoř

ISBN 978-80-88226-43-7, 12 s.

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V PARDUBICÍCH

Piaristický chrám Nalezení sv. Kříže v Litomyšli

Veronika Cínková

ISBN 978-80-87626-13-9, 592 s.

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V BRNĚ

Petr Franta architekt. Architektura paměti a slavkovské bojiště. Význam souvislostí – výběr prací v památkovém kontextu

Petr Franta, Petr Svoboda, Vladimír Šlapeta,

Irena Žantovská Murray

ISBN 978-80-87967-38-6, 169 s.

Portrét ulice Milady Horákové – Merhautova

Pavla Cenkova, Aleš Homola, Matěj Kruntorád

ISBN 978-80-87967-39-3, nestr.

Přehled průzkumů a dokumentací

GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ	
Stavebněhistorické průzkumy	
SZ Jezeří	
SH Karlštejn	
SHZ Horšovský Týn	
SZ Telč	
SH Zvíkov	
Operativní průzkumy a dokumentace	
Praha – Invalidovna (NKP)	
SHZ Horšovský Týn	
SZ Kunštát	
SH Litice	

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V PRAZE	
Operativní průzkumy a dokumentace	
Praha 1-Staré Město – čp. 189 Colloredo-Mansfeldský palác, krovy	
Praha 1-Staré Město – čp. 457, Malé náměstí 13	
Praha 1-Staré Město – čp. 463, Melantrichova 15, Michalská 18, dymník černé kuchyně	
Praha 1-Staré Město – čp. 553, Celetná 2, Sixtův dům, přední dům (objekt A)	
Praha 1-Nové Město – čp. 139, Národní 8, klášter voršilek, trezor v podkroví při kostele	
Praha 1-Nové Město – čp. 1306, Václavské náměstí 55, zadní činžovní domy	
Praha 1-Nové Město – čp. 1326, Ve Smečkách 11, činžovní dům	
Praha 1-Malá Strana – čp. 3, Malostranské náměstí 26, dům U Kamenného stolu, nástěnná malba	
Praha 1-Malá Strana – čp. 245, Nerudova 23, renesanční štít sousedního domu čp. 244	
Praha 1-Malá Strana – čp. 490, Velkopřevorské náměstí 1, Hrzánský palác, nálež kaple	
Praha 1-Hradčany – čp. 61, Hradčanské náměstí 11, fragmenty sgrafitové fasády	
Praha 1-Hradčany – čp. 69, Kanovnická 3, U Kasáren 4, dům pážat	
Praha 1-Hradčany – čp. 112, Pohořelec 24	
Praha 4-Nusle – čp. 1676, Křesomyslova 17a, Vrtbova, Nuselský pivovar	
Praha 5-Košíře – čp. 113, usedlost Cibulka, hlavní budova a východní hospodářské křídlo	
Praha 5-Smíchov – čp. 134, U Zámečnice 4, osada Buďánka, rekonstrukce domu	
Praha 5-Smíchov – čp. 193, Nádražní 8, usedlost Červená zahrada, demolice	
Praha 6-Břevnov – kaple Panny Marie Altöttinské (Kajetánská kaple)	

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ STŘEDNÍCH ČECH V PRAZE	
Operativní průzkumy a dokumentace	
Hořovice – čp. 27, starý zámek	
Kokovice – čp. 8, zemědělská usedlost	
Kosova Hora – čp. 1, zámek	
Lukov – čp. 4, areál bývalého zájezdního hostince	
Maršovice – čp. 1, fara	
Miličín – kostel Narození Panny Marie	
Nové Dvory u Kutné Hory – skleníky v zámecké zahradě	
Počepice – podstavec sochy sv. Prokopa při silnici č. 105	
Pořešice – čp. 2, renesanční sýpka v zemědělské usedlosti	
Sázava – archeologicky odhalené základy budov při severní straně klášterního kostela sv. Prokopa	
Svatý Jan pod Skalou – čp. 2, dům	
Vitice – zvonice při kostele sv. Šimona a Judy	
Vrchotovy Janovice – areál zámku, torzo domku zahradníka	
Zeleneč – čp. 38/39, areál domu	
Jesenice – čp. 65 a č. parc. 1010, fara a její hospodářský dvůr	
Nižbor – č. parc. 2/2,631, zaklenutý náhon železáren	
Bělá pod Bezdězem – čp. 581, obytný dům a hospodářský dvůr	
Vlašim – čp. 70, areál domu s hospodářským dvorem	
Mladá Boleslav – čp. 32, přízemí a patro obytného domu	
Libice nad Cidlinou – čp. 3, městský dům s hospodářským křídlem	
Rakovník – čp. 133, sklepy domu s hospodou	
Cerhovice – západní průčelí kostela sv. Martina	
Davle-Sázava – č. parc. 11/5, samostatný sklep u domu se dvorem	
Poděbrady – zvonička na Záměstí	
Hořín – hospodářský dvůr u zámku	
Archivní řešerše	
Nižbor železáren a náhon	
Hořovice – starý zámek, čp. 27	
Klášterní Skalice – zrušený klášter a hospodářský dvůr	
Dvory na Harrachovských panstvích – Dohalice	
Dvory na Harrachovských panstvích – Boharyně čp. 1	
Dvory na Harrachovských panstvích – Kunčice čp. 1	
Dvory na Harrachovských panstvích – Stejskal čp. 41	

Dvory na Harrachovských panstvích – Lodín čp. 49
Dvory na Harrachovských panstvích – Mokrovousy čp. 1
Dvory na Harrachovských panstvích – Janov čp. 29
Dvory na Harrachovských panstvích – Mžany čp. 1
Dvory na Harrachovských panstvích – Staré Nechanice čp. 1
Dvory na Harrachovských panstvích – Petrovice čp. 51
Dvory na Harrachovských panstvích – Sadová čp. 1
Dvory na Harrachovských panstvích – Trnava
Dvory na Harrachovských panstvích – Zvíkov čp. 1, okr. Hradec Králové

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Operativní průzkumy a dokumentace

Blatná – čp. 375, Na Příkopech, zámek
Brloh – kostel sv. Šimona a Judy s farou, vstupní brána s ohradní zdi
České Budějovice – čp. 231/19, Česká
České Budějovice (ČB) – čp. 128/39, nám. Přemysla Otakara II.
Český Krumlov – Plešivec, Důlní, ohradní zeď
Český Krumlov – čp. 69, Kájovská
Dobrš – dům čp. 48, tvrz a zámek
Hluboká nad Vltavou – SZ Hluboká, vodojem
Kratochvíle – zámek, předzámčí
Mirotice – kostel sv. Jiljí
Modlešovice – čp. 15, usedlost
Nová Ves nad Lužnicí, Krabonoš – kostel sv. Jana Křtitele
Pole – tvrz, stáj, sýpka, stodola
Prachatice – čp. 116, Poštovní, měštanský dům
Račí – čp. 12, myslivna
Slavonice – čp. 566, Boženy Němcové, měštanský dům, fasáda
Trhové Sviny – čp. 166, stará fara
Třeboň – čp. 152, zámek
Týn nad Vltavou – čp. 445, Dewetterova
Vacovice – čp. 5, usedlost
Vimperk – zámek
Vyšší Brod – čp. 135, klášter

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V PLZNI

Operativní průzkumy a dokumentace

Albrechtice – kostel sv. Petra a Pavla, archivní rešerše
Bukovník – kostel sv. Václava a šlechtické sídlo, archivní rešerše

Hradiště u Blovic – stodola v zámeckém hospodářském dvoru
Chudenice – náhrobník v ohradní zdi hřbitova, archivní rešerše
Klášter – vrchnostenský dvůr Šternberk v areálu zámku Zelená Hora, vč. pasportizace a archivního průzkumu
Kokořov – čp. 49, dům
Malinec – čp. 1, zámek
Nepomuk – šibenice, archivní průzkum
Nové Mitrovice – čp. 1, fara
Nové Mitrovice – čp. 68, dům, vč. archivního průzkumu
Ptenín – sýpka ve vrchnostenském hospodářském dvoru
Spálené Poříčí – čp. 4, městský dům, krov
Zahrádka – čp. 33, dům, krov
Žichovice – zámecký pivovar, archivní průzkum

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V LOKTI

Operativní průzkumy a dokumentace

Františkovy Lázně – čp. 97, Nádražní stezka
Františkovy Lázně – čp. 168, Kollárova
Františkovy Lázně – čp. 176, Kollárova
Františkovy Lázně – čp. 64, Ruská
Horní Slavkov – čp. 480, Smetanova
Cheb – dominikánský klášter
Cheb – čp. 1104, Evropská
Karlovy Vary – Findlaterův chrámek
Karlovy Vary – vodárna
Karlovy Vary – čp. 18, Lázeňská
Karlovy Vary – čp. 47, Goethova stezka
Karlovy Vary – čp. 336, Šmeralova
Karlovy Vary – čp. 358, Luční vrch
Karlovy Vary – čp. 399, Pod Jelením skokem
Karlovy Vary – čp. 432, Hřbitovní
Karlovy Vary – čp. 971, Zámecký vrch
Karlovy Vary – čp. 1026, nábřeží Jana Palacha
Karlovy Vary – čp. 1030, Na Vyhlídce
Karlovy Vary – čp. 1287, Na Vyhlídce
Loket – čp. 13, Kostelní
Mariánské Lázně – čp. 9, Goethovo náměstí
Ostrov – čp. 48, Staré nám.
Sokolov – zámek
Svatobor – kostel Nanebevzetí Panny Marie
Štědrá – kostel Narození Panny Marie
Valeč – zámek (skleník)

Počet archeologických akcí

PRACOVNÍŠTĚ NPÚ	Dohled	Záchranný archeologický výzkum	Celkem
ÚOP v Praze	6	19	25
ÚOP středních Čech v Praze	9	2	11
ÚOP v Českých Budějovicích	3	2	5
ÚOP v Plzni	3	6	9
ÚOP v Lokti	6	7	13
ÚOP v Ústí nad Labem	2	1	3
ÚOP v Liberci	2	2	4
ÚOP v Josefově	0	0	0
ÚOP v Pardubicích	0	0	0
ÚOP v Telči	4	1	5
ÚOP v Brně	0	0	0
ÚOP v Olomouci	51	10	61
ÚOP v Kroměříži	1	0	1
ÚOP v Ostravě	19	36	55
ÚPS na Sychrově	7	2	9
Celkem	113	88	201

Změny památkového fondu*

KRAJ	Prohlášené nemovité kulturní památky	Prohlášené movité kulturní památky	Zrušené nemovité kulturní památky	Zrušené movité kulturní památky	Prohlášené národní kulturní památky**	Prohlášené památkové zóny***
Hlavní město Praha	2	3	0	0	2	0
Středočeský kraj	9	4	0	0	1	0
Jihočeský kraj	8	0	0	0	1	1
Plzeňský kraj	6	2	3	0	3	0
Karlovarský kraj	4	1	1	0	0	0
Ústecký kraj	4	2	1	0	2	0
Liberecký kraj	10	1	0	0	2	0
Královéhradecký kraj	9	2	1	0	1	0
Pardubický kraj	4	0	0	2	0	0
Kraj Vysočina	11	1	1	3	1	0
Jihomoravský kraj	21	5	1	0	3	0
Olomoucký kraj	2	0	0	0	1	0
Zlínský kraj	0	0	0	0	0	0
Moravskoslezský kraj	4	5	1	0	1	0
Celkem	94	26	9	5	18	1

* Do tabulky jsou zahrnuty pouze nové či zcela zrušené kulturní památky, národní kulturní památky a památkové rezervace, není zahrnut přeprůhlášený či částečně zrušený památkový fond.

** Národní kulturní památky prohlášené Nařízením vlády č. 372/2023 ze dne 06.12.2023, nabytí účinnosti 1. 7. 2024.

*** V roce 2024 nebyla prohlášena žádná nová památková rezervace, pouze jedna památková zóna.

Počet nemovitých a movitých kulturních památek, národních kulturních památek, památkových rezervací a památkových zón v ČR k 31. prosinci 2024

PRACOVISŤE / PŮSOBNOST	Nemovité kulturní památky *	Movité kulturní památky **	Národní kulturní památky	Památkové rezervace	Památkové zóny
Hlavní město Praha	2 122	10 525	62	3	18
Středočeský kraj	4 395	5 169	39	14	62
Jihočeský kraj	5 111	3 031	42	24	87
Plzeňský kraj	3 235	3 607	29	8	67
Karlovarský kraj	1 452	1 238	16	9	24
Ústecký kraj	3 571	2 474	20	9	34
Liberecký kraj	2 268	909	17	8	28
Královéhradecký kraj	3 092	2 481	35	7	35
Pardubický kraj	2 123	2 187	20	5	24
Kraj Vysočina	2 987	2 416	17	6	28
Jihomoravský kraj	3 174	5 408	45	9	27
Olomoucký kraj	2 216	5 333	17	3	26
Zlínský kraj	1 324	1 448	16	4	17
Moravskoslezský kraj	2 004	2 692	22	5	25
Celkem	39068***	48 918	388****	114	502

* Evidence nemovitých kulturních památek zahrnuje počet rejstříkových čísel, z nichž některá ovšem zahrnují rozsáhlé areály a soubory. V památkovém katalogu je v současné době evidováno přes 164 000 jednotlivých nemovitých objektů, které jsou kulturními památkami. Rozepsání všech areálů a souborů na jednotlivé objekty nebylo ukončeno.

** Evidence movitých kulturních památek zahrnuje počet rejstříkových čísel, z nichž některá ovšem zahrnují rozsáhlé soubory předmětů. V případě mobiliárních fondů památkových objektů 131 rejstříkovým číslem odpovídá 1.308.271 památek (inventárních jednotek), v případě historických knihovních fondů 341 rejstříkovým číslem odpovídá cca 1.878.000 knižních svazků.

*** Počet rejstříkových čísel nemovitých kulturních památek; některé kulturní památky jsou na území více krajů a jsou v působnosti více pracovišť.

**** Počet rejstříkových čísel národních kulturních památek; některé národní kulturní památky jsou na území více krajů a jsou v působnosti více pracovišť.